

Приложение № 16 на Наредба № 7 от 11.08.2016 г. за профилираната подготовка

УЧЕБНО-ИЗПИТНА ПРОГРАМА ЗА ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

I. ВИД НА ИЗПИТА

Държавният зрелостен изпит е писмен и анонимен.

II. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ

Държавният зрелостен изпит е с продължителност четири астрономически часа

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Държавният зрелостен изпит включва учебното съдържание от задължителните модули на профилиращия предмет, изучавани в класовете от втори гимназиален етап:

1. Модул Езикът и обществото.
2. Модул Езикови употреби.
3. Модул Диалогични прочити – теми:
 - Родното и чуждото;
 - Миналото и паметта;
 - Обществото и властта;
 - Животът и смъртта;
 - Природата;
 - Любовта;
 - Вярата и надеждата;
 - Трудът и творчеството;
 - Изборът и раздвоението.
4. Модул Критическо четене.

IV. ОЦЕНЯВАНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

1. Модул Езикът и обществото
 - Познава и анализира лингвистичния, психолингвистичния и социолингвистичния аспект на общуването.
 - Разпознава, оценява и коригира не книжовни елементи в официалното общуване.
 - Разпознава и анализира различни форми на съществуване на езика и техните характеристики.
 - Анализира връзката между речевите особености и социалната характеристика на говорещия.
 - Анализира социолингвистични характеристики на участниците в общуването.
 - Оценява текстове според успешността на комуникативната цел.
 - Определя и анализира различните компоненти на етикета според

разнообразните комуникативни ситуации.

- Познава и анализира елементите на езиковата ситуация.
- Познава и характеризира българската езикова ситуация в исторически и в актуален план.

- Познава основните процеси в развоя на българския книжовен език.
- Анализира формите на съществуване на езика в дигитална среда.

2. Модул Езикови употреби

- Познава, оценява и анализира компонентите на комуникативната ситуация.
- Познава и разграничава езиковите функции.
- Познава и оценява езиковите средства, чрез които се реализират различните функции на езика.

- Познава, различава и използва различни речеви стратегии за успешна комуникация.

- Различава и използва основните словесни (речеви) дейности в съответен комуникативен и социокултурен контекст.

- Анализира езикови особености на рекламата.

- Открива елементи на вербална и невербална манипулация в рекламен текст.

- Анализира и създава писмени текстове, адекватни на комуникативната ситуация, на поставените цели, на структурните характеристики на текстовите формати.

- Различава различни стратегии за писане в конкретна комуникативна ситуация с оглед на комуникативната цел.

- Създава собствени текстове, като прилага различни стратегии за писане според комуникативните си цели.

- Намира и извлича структурирана и организирана по различен начин информация от текстове, вкл. и дигитални, за да реализира конкретна комуникативна цел.

- Синтезира с определена комуникативна цел информация, намерена и извлечена от текст, вкл. и в дигитална среда.

3. Модул Диалогични прочити

- Коментира избора на смислопораждащи стратегии и структури, обусловен от различните схващания за литературата и връзката със социалната действителност.

- Интерпретира различното осмисляне на определен проблем в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст.

- Съпоставя сюжети, мотиви и образи в обединени от обща тема литературни произведения, представителни за различни исторически и културни контексти.

- Разпознава, конструира и интерпретира интертекстуални отношения между литературни произведения.

4. Модул Критическо четене

- Анализира повествователни, поетически/лирически и драматически стратегии и

структури, чрез които литературният текст репрезентира модел на социална действителност.

- Разпознава повествователни, поетически/лирически и драматически жанрове, стратегии и структури и тълкува тяхната смислопораждаща функция.
- Разпознава тропи и фигури и тълкува тяхната смислопораждаща функция.
- Коментира отношението на текст към използвания от него жанров модел.
- Интерпретира отношението на художествена творба към културни модели и мисловни стереотипи.
- Създава интерпретативен текст по зададен проблем.
- Обосновава или опровергава литературнокритически тези, формулирани в различни социокултурни контексти.

V. ФОРМАТ НА ИЗПИТА

Държавният зрелостен изпит се провежда под формата на тест, включващ 31 задачи, сред които:

- задачи с избираем отговор;
- задачи с кратък свободен отговор;
- задачи с разширен свободен отговор;
- задачи за създаване на текст.

Задачите, чрез които се оценяват компетентностите от компонента Литература, се формулират върху невключени в учебните програми художествени текстове, интерпретиращи някоя от посочените теми.

Разпределението по видове задачи, разпределението на задачите по познавателни равнища, както и разпределението на общия брой точки между отделните задачи се определят в спецификацията, разработена в съответствие с изискванията на държавния образователен стандарт за оценяване на резултатите от обучението на учениците.

VI. ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки от държавния зрелостен изпит е 100.

Резултатите от изпита се записват в точки като процент от максималния брой точки.

Изпитът се приема за успешно положен при резултат, равен или по-висок от 30% от максималния брой точки.